

'Hulpfonds dient vooral bedrijven'

Voor slechts 1 dollar per dag sjouwen mannen stenen bij de rivier de Jamuna in Bangladesh, waar Nederlandse baggermaatschappijen aan het werk zijn.

Foto Hollandse Hoogte

AMSTERDAM

Het nieuwe fonds voor publiek-private ontwikkelingssamenwerking komt vooral het Nederlandse bedrijfsleven ten goede en draagt niet aantoonbaar bij aan verbetering van lokale leefomstandigheden, milieu of sociale gelijkheid. Dit blijkt uit een rapport van ActionAid, de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen en Both ENDS dat vandaag aan de Tweede Kamer wordt aangeboden.

VAN ONZE VERSLAGGEEFSTER NANDA TROOST

De ontwikkelingsorganisaties hebben gekeken naar de structuur van het zogenoemde Dutch Good Growth Fund (DGGF). De Tweede Kamer debatteert aanstaande maandag over het fonds, dat vanaf 2014 750 miljoen euro zal uitkeren aan Nederlandse en lokale ondernemers die actief willen worden in ontwikkelingslanden.

Volgens de onderzoekers zijn onvoldoende waarborgen ingebouwd om ervoor te zorgen dat de investeringen 'ontwikkelingsrelevant' zijn. De focus ligt te veel op het creëren van banen terwijl er te weinig naar duurzaamheid of sociale effecten wordt gekeken. Daarnaast

ontbreken nauwkeurige criteria voor bescherming van mensenrechten of milieu. Door de leidende rol van het Nederlandse bedrijfsleven komen de wensen van ontwikkelingslanden nauwelijks aan bod. Lokale betrokkenen hebben geen inspraak en kunnen buitenlandse partijen niet aanspreken.

Het belangrijkste kritiekpunt betreft echter de centrale plek voor exportfinanciering in het fonds. 'Dit komt neer op pure staatssteun. Daarmee zijn we terug bij gebonden hulp', zegt Roos van Os van SOMO. 'Exportfinanciering is geen goede manier van ontwikkelingshulp en is bovendien in strijd met internationale afspraken.' De onderzoekers maken zich vooral zorgen over de exclusieve rol die exportverzekeraar Atradius Dutch State Business hierbij is toebedacht.

Minister Ploumen van Handel en Ontwikkelingssamenwerking noemt de kritiek voorbarig omdat het fonds nog niet eens is begonnen. Volgens haar speelt het fonds juist goed in 'op nieuwe tijden en een andere wereld'. 'Het midden- en kleinbedrijf in ontwikkelingslanden staat te springen om zijn plannen gefinancierd te krijgen en moet nu veel kansen laten liggen.' De minister belooft erop toe te zien dat Atradius genoeg capaciteit zal krijgen om erop toe te zien dat projecten partijen in het ontwikkelingsland zullen helpen en maatschappelijk verantwoord zullen zijn.

Het kritische rapport van de ngo's komt op een saillant moment omdat donderdag bekend werd dat Nederland en Brazilië met elkaar in een geschil zijn verwikkeld over de uitbetaling van een project van de Rotterdamse baggeraar Van Oord in de haven van Suape in Pernambuco, in het noorden van Brazilië. De Nederlandse overheid

stond via kredietverzekeraar Atradius Dutch State Business garant voor de investering van Van Oord. De Braziliaanse opdrachtgever heeft de laatste betaling van 40 miljoen euro echter opgeschort omdat lokale overheden Van Oord ervan hebben beschuldigd schade te hebben aangericht aan de koraalriffen en mangrovebossen. Ook zouden lokale vissers hun broodwinning kwijt zijn geraakt.

Volgens de onderzoekers hadden deze nadelige sociale en milieu-effecten kunnen worden voorkomen als Atradius zijn werk goed had gedaan. 'Gezien de historie van Atradius lijkt dit niet de meest voor de hand liggende partij om in de toekomst voor het DDGF projecten te onderzoeken en te controleren op ontwikkelingsrelevantie en maatschappelijke verantwoordelijkheid', aldus Anouk Franck van Both ENDS.

Ook Atradius noemt de kritiek 'voorbarig'. 'We zijn nog met het ministerie in gesprek over wat wij kunnen betekenen in het DDGF', aldus een woordvoester.